

Zkušební okruhy pro Státní závěrečnou zkoušku v navazujícím magisterském studijním programu Veřejná správa

v akademickém roce 2023/2024
zkušební období JARO 2024 - ZÁŘÍ 2024 - LEDEN 2025

**Povinný předmět:
ÚSTAVNÍ ZÁKLADY VEŘEJNÉ MOCI A JEJÍ ORGANIZACE**

1. Pojem moderního státu jako předpokladu pro oddělení soukromé a veřejné moci. Základní znaky moderního státu v jeho vývoji.
2. Veřejné a soukromé právo – základní teorie pro odlišení. Význam rozlišení z hlediska kompetencí orgánů veřejné moci. Řešení sporů o začlenění do veřejného či soukromého práva (zák. č. 131/2002 Sb.).
3. Základní rysy území státu z hlediska organizace státní moci. Unitární forma ČR a její zakotvení. Ústavní základy území ČR a její státní hranice. Vliv členství v EU na právní režim státních hranic.
4. Členění území ČR – samosprávné a správní. Význam pro výkon veřejné moci. Právní úprava v ústavních a obyčejných zákonech. Právní povaha územních jednotek (decentralizace, dekoncentrace). Změny územního členění státu.
5. Pojem veřejné moci – obecné vymezení a pojetí, vymezení v právních předpisech (např. Ústava, Listina, SprŘ, ZÚS) a v judikatuře Ústavního soudu. Konkretizace znaků veřejné moci v ústavním pořádku.
6. Státní moc ČR a ústavní vyjádření znaků územní svrchovanosti, personální a územní výsosti, princip ochrany a univerzality. Legitimita a demokratická legalita veřejné moci v ústavním právu ČR.
7. Výkon státní a veřejné moci podle Ústavy. Možnosti uplatnění přímé, polopřímé a zastupitelské demokracie v ČR (volby, zákon o místním referendu, zákon o krajském referendu). Referendum o přistoupení ČR k EU podle úst. zákona č. 515/2002 Sb.
8. Dělbá státní moci v ústavním právu ČR. Pojem dělby moci a dělby mocí. Monistická, dualistická, trialistická a kvadrialistická koncepce dělby moci. Ústava ČR a koncepce dělby moci. Prvky dělby moci na příkladu Ústavy ČR. Charakteristika jednotlivých větví státní moci (materiální, formální, subjektivní a právní kritérium).
9. Role veřejné správy v ústavní koncepci dělby moci v ČR. Pojem exekutivy a vládní a výkonné moci, zvláštnosti samosprávy (odlišení o státní moci a možnosti soudní kontroly).
10. Ústavní pojetí státního orgánu. Složky právního statusu. Pravomoc, působnost, kompetence nebo příslušnost státního orgánu. Řešení kompetenčních sporů (sporů o příslušnost) v rámci státu a jednotlivých větví moci a jejich právní úprava pro řízení před Ústavním soudem a Nejvyšším správním soudem.
11. Forma vlády v ČR. Jednotlivé znaky a složky. Nositel moci. Forma výkonu veřejné moci podle ústavního pořádku. Vznik orgánů veřejné moci a jejich vzájemné vztahy.

12. Postavení Parlamentu a jeho vztahy k jiným státním orgánům, zejména orgánům veřejné správy. Zákonodárná, organizační, kreační a kontrolní působnost komor Parlamentu.
13. Význam zákonodárné činnosti Parlamentu pro fungování větví veřejné moci (zákonodárná, výkonná a soudní). Princip legality z hlediska výkonu veřejné moci. Pojem zákona a podzákoného právního předpisu, jejich vzájemný vztah.
14. Prezident a veřejná moc v ČR. Postavení a kompetence. Problém postavení prezidenta jako orgánu výkonné moci. Pojem moci vládní a výkonné na příkladu kompetencí prezidenta (možnost soudního přezkumu aktů prezidenta).
15. Vláda jako vrcholný orgán výkonné moci. Ústavní postavení a úkoly. Vztahy vlády k jiným orgánům veřejné moci (Parlament, prezident, ministerstva, soudy, Ústavní soud).
16. Právní status ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Kompetenční zákon (č. 2/1969 Sb., úpl. znění). Způsob zřízení a vymezení působnosti správních úřadů.
17. Pojetí soudní moci v Ústavě ČR. Přehled typů soudních pravomocí a jejich ústavního zakotvení. Základní principy organizace a činnosti soudů. Vztah soudní moci k jiným orgánům veřejné moci.
18. Veřejnoprávní soudnictví – ústavněprávní soudní pravomoc, správně právní soudní pravomoc. Ústavní vymezení (Ústava a LZPS). Východiska soudního přezkumu ústavnosti a zákonnosti aktů veřejné moci.
19. Ústavní soud a veřejná moc. Charakteristika postavení Ústavního soudu a jeho vztahů k jiným orgánům veřejné moci z hlediska jeho kompetencí podle čl. 87 Ústavy ČR (obecný přehled).
20. Kontrola ústavnosti a právnosti právních předpisů Ústavním soudem, popř. jinými orgány veřejné moci. Vázanost zákonem v rozhodovací činnosti orgánů veřejné moci.
21. Ústavní stížnost a charakteristika pojmu „zásah orgánu veřejné moci“. Stížnost proti zásahu do práva na samosprávu z hlediska ústavního vymezení záruk práva na samosprávu.
22. Česká republika jako demokratický právní stát. Principy demokracie a právního státu v ústavním pořádku ČR (zakotvení) a záruky jejich uplatňování z hlediska výkonu veřejné moci. Nepřípustnost změny jejich podstatných náležitostí.
23. Odpovědnost nositelů veřejné moci za její výkon. Ústavní východiska v právním státě dle Ústavy ČR a Listiny. Formy odpovědnosti u jednotlivých orgánů a jejich funkcionářů.
24. Ústavní úprava územní samosprávy. Pojetí. Samospráva jako podstatná náležitost demokratického právního státu. Základní znaky územních veřejnoprávních korporací a jejich postavení navzájem (stát – VÚSC – obce).
25. Veřejná moc v mimořádných situacích (úst. zák. o bezpečnosti ČR). Charakteristika zvláštních stavů a jejich vyhlášení (stav nouzový, ohrožení státu, válečný, nebezpečí). Úkoly orgánů veřejné moci.